

การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน Creating Learning Activity Package with Emphasis on Ethical Reasoning for Mass Media

ผุสดี กลิ่นเกสร*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน โดยมีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการเรียนรู้สำหรับนักสื่อสารมวลชนเพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน

ผลการวิจัยพบว่าการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชนมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาความรู้จริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อคนรอบข้าง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 การสรุปสะท้อนคิด 3) ขั้นตอนประเมินผลหลังการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมการเรียนรู้/ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม/ นักสื่อสารมวลชน

Abstract

Research "Creating packages of learning activities with emphasis on ethical reasoning for mass media" aims to research to create a set of learning activities with an emphasis on ethical reasoning for the media. The research is conducted in 2 steps: Step 1: study the learning needs for the mass media to create a set of learning activities with emphasis on ethical reasoning And step 2, designing and creating learning activity sets with emphasis on ethical reasoning for the mass media.

The results of the research showed that the creation of learning activity packages with emphasis on moral reasoning for mass media students had 3 steps to organize learning activities as follows: (1) pre-learning activities (2) learning activities There are four learning activities: learning activities 1, ethics development and ethics in journalism. Learning Activity 2 Ethical Reasoning for the Neighbors Learning Activities 3 Ethical Reasoning for Society (3) Steps of evaluation after learning activities.

Keywords : Learning activity package/Ethical reasoning/Mass media

บทนำ

อาชีพนักสื่อสารมวลชนเป็นอาชีพหนึ่งที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมากในสังคมยุคดิจิทัลที่การสื่อสารเป็นแบบไร้พรมแดน สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ โดยมีผู้ประกอบการอาชีพนักสื่อสารมวลชนคอยทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ประชาชนจึงมีโอกาสดูรับข้อมูลข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน สังคม และในพื้นที่อื่น ๆ ที่อยู่ห่างไกลกัน ทำให้นักสื่อสารมวลชนมีบทบาทมากขึ้นในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ จนกระทั่งสื่อสมัยใหม่ ที่มีการเชื่อมต่อกันเป็นเครือข่าย เช่น อินเทอร์เน็ต ล้วนแล้วแต่มีศักยภาพที่ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้มากขึ้น สะดวกขึ้น รวดเร็วขึ้น และสามารถเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากได้พร้อม ๆ กันด้วยการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันจึงหนีไม่พ้นการบริโภคสื่อ ข้อมูลข่าวสารทั้งความรู้และความบันเทิงอยู่ตลอดเวลา จากการทำให้นักสื่อสารมวลชนเข้ามามีบทบาทอย่างมากทำให้สื่อมีอิทธิพลในการขับเคลื่อนทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กัน ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีการนำเสนอออกสู่สาธารณชน มักได้รับความเชื่อถือ ไว้วางใจ เชื่อว่าข้อมูลข่าวสารที่ได้รับรู้มาจากนักสื่อสารมวลชนเป็นความจริง แต่แทนที่นักสื่อสารมวลชนจะนำเสนอความจริงอย่างตรงไปตรงมา บางครั้งให้ความสำคัญกับข่าว โดยเฉพาะข่าวลืออื้อฉาวเพื่อความตื่นตันทึ่งของผู้อ่าน หรือเพื่อหวังเพิ่มยอดขายเพื่อทางธุรกิจในทางอาชีพสื่อมวลชนถือว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีความเป็นมืออาชีพและไร้จริยธรรมในการประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชนของตน ซึ่งลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทางด้านการขาดจริยธรรมและจรรยาบรรณในอาชีพสื่อมวลชน โดยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน เนื่องจากผู้ผลิตหรือเจ้าของสื่อให้ความสำคัญกับการทำกำไรจากธุรกิจสื่อมากเกินไป จนเกิดเป็นปัญหาการขาดจริยธรรมจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน (ศิริวรรณ อนันต์โท, 2555, หน้า 3-5)

หน้าที่หลักที่สำคัญของนักสื่อสารมวลชนคือ การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้การศึกษา และการให้ความบันเทิง แต่การทำหน้าที่เหล่านั้นก็ยังเป็นด้านที่กล่าวถึงความมีจริยธรรมและจรรยาบรรณในอาชีพที่บิดเบือนจากความเป็นจริง เช่น กรณีที่สื่อมีการนำเสนอภาพและเนื้อหาที่รุนแรง ลามกอนาจาร ไม่เหมาะสมต่อกาลเทศะและวุฒิภาวะของผู้อ่านและผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชน หรือการนำเสนอและรายงานข่าวที่ไม่เป็นกลาง การรับสินบน เป็นต้น ซึ่งลักษณะของนักสื่อสารมวลชนที่ขาดจริยธรรมและจรรยาบรรณดังกล่าวมีให้เห็นอยู่บ่อยครั้งในสังคมยุคปัจจุบันนำความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ศรีมาสู่อาชีพสื่อมวลชน (ศิริวรรณ อนันต์โท, 2555, หน้า 278-280) ส่วนสาเหตุหลักที่ทำให้ให้นักสื่อสารมวลชนเกิดปัญหาการขาดจริยธรรมเป็นผลมาจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยส่วนบุคคลเป็นผลมาจากความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำที่เจตนาของสื่อมวลชนที่แสดงออกมาทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ อันเนื่องมาจากสื่อมวลชนได้รับผลประโยชน์หรือสิ่งจูงใจที่มากพอที่จะ “กระทำ” คือการสื่อสารข้อมูลหรือให้เนื้อหาที่สนับสนุน เชิดชูผู้ให้ประโยชน์ ในขณะที่เดียวกันการให้ผลประโยชน์อาจเป็นไปได้เพื่อขอให้ “ไม่กระทำ” คือการระงับการเสนอข้อมูลการวิพากษ์วิจารณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือองค์กรที่พาดพิง ส่วนปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่สืบเนื่องมาจากการดำเนินธุรกิจขององค์กรหรือสภาวะการแข่งขันในเชิงธุรกิจที่ได้รับแรงกดดันจากการแข่งขัน เช่น การเสนอข่าวที่น่าหวาดเสียว ล่อแหลมต่อการยั่วยุทธทางเพศ เพื่อเป็นการเรียกร้องความสนใจจากผู้ชมหรือผู้อ่านที่ให้อุดหนุนการขยายเพิ่มมากขึ้น เพราะสนองความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติของมนุษย์ จนถูกสังคมถามถึงความเหมาะสมและจริยธรรม ตลอดจนจรรยาบรรณในอาชีพสื่อมวลชน (รัตนวดี นาควานิช, 2551, หน้า 57-58) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชนจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาบุคคลากรในอาชีพสื่อมวลชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวคิดและทฤษฎีหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Andragogy Theory) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งระดับพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามลักษณะโครงสร้างของวัฒนธรรมสังคมไทย (ชลวิทย์ เชื้อหอม, 2542, หน้า 3) ที่กำหนดระดับสูงต่ำของเหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับที่ 1 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการได้รับผลประโยชน์บางประการของตนเองเป็นใหญ่ หมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง
2. ระดับที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการให้ผู้อื่นในสังคมแคบ ๆ ได้รับผลประโยชน์ เช่น เพื่อญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท ซึ่งหมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของผู้ใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน ฯลฯ
3. ระดับที่ 3 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ซึ่งหมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชน สังคม ประเทศชาติ
4. ระดับที่ 4 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการเพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นอุดมคติ หรืออุดมการณ์ในจิตใจ ทำความดีเพื่อความดี ซึ่งหมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ในจิตใจ หรือที่เรียกว่าทำความดี เพราะอยากทำหรือทำความดีเพื่อความดี

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างผู้สอนที่สร้างรูปแบบขึ้นมาและผู้เรียน โดยเป็นสื่อนวัตกรรมมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (Duane, 1975, p. 140) โดยยึดหลักของความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามความสามารถของแต่ละคน รู้จักแก้ไขปัญหาคด้วยตนเองได้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2545, หน้า 119-120) โดยมีสื่อการเรียนหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด (Package) เรียกว่าสื่อประสม (Multimedia) ซึ่งชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วย หัวเรื่องหลักและหัวเรื่องรอง หลักการและเหตุผล จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แบบทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินตนเอง การทดสอบย่อย และการประเมินหลังเรียน อาจเน้นการฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงโดยใช้สื่อประสม ผู้สอนอาจเป็นเพียงผู้ชี้แนะและคอยกระตุ้นหรือเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน (Good, 1973, p. 306) ผู้สอนจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ตลอดจนหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมาย ของการเรียนรู้ที่ผู้สอนอยากให้เกิดขึ้น (Kotler & Miriam, 1972, pp. 3-10) สรุปได้ว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมการสอนในลักษณะของสื่อประสมที่ผู้สอนสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความถนัด และความสนใจของตนเอง โดยที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้จากประสบการณ์ หรือการฝึกหัดที่สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างบรรลุเป้าหมาย

แนวคิดและทฤษฎีหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Andragogy Theory)

หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ หรือ Andragogy นั้น มีการศึกษาค้นคว้ากันมานานตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 โดยมีงานวิจัย ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และด้านศิลปศาสตร์ที่ออกมาสนับสนุน แนวคิดที่ว่าผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ใน

รูปแบบที่ต่างจากเด็ก (ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี, 2556, หน้า 3) โดย Malcolm Knowles นักวิชาการด้านการศึกษผู้ใหญ่ เป็นผู้ใช้คำว่า Andragogy ในความหมายของศาสตร์ด้านการศึกษผู้ใหญ่ที่แตกต่างจากเด็ก ซึ่งต่อมาก็เป็นที่นิยมและใช้กันทั่วไป Andragogy นั้น เป็นแนวคิดหรือความเชื่อเบื้องต้น สำหรับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ อาจกล่าวได้ว่าก่อนจัดการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ นักการศึกษาจำเป็นต้องศึกษาแนวคิด เบื้องต้นของ Andragogy เสียก่อน (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2555, หน้า 27)

Knowles (1978, p. 18) ได้กล่าวถึงศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ผู้ใหญ่ได้เรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่ต่างจากเด็ก 4 ประการ ดังนี้

1. ความเข้าใจต่อตนเอง (Self-concept) เมื่อบุคคลเจริญเติบโตและมีวุฒิภาวะมากขึ้น ความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองก็มีมากขึ้นตามลำดับ และถ้าหากบุคคลรู้สึกว่าคุณเองเจริญวัยและมีวุฒิภาวะถึงขั้นที่จะควบคุมและนำตนเองได้ บุคคลก็จะเกิดความต้องการทางจิตใจ โดยเปลี่ยนจากผู้ที่มีบุคลิกภาพที่พึ่งพาผู้อื่น ไปเป็นพึ่งพาตนเองมากขึ้นเพื่อที่จะได้ควบคุมและนำตนเองได้ (Self-directing)

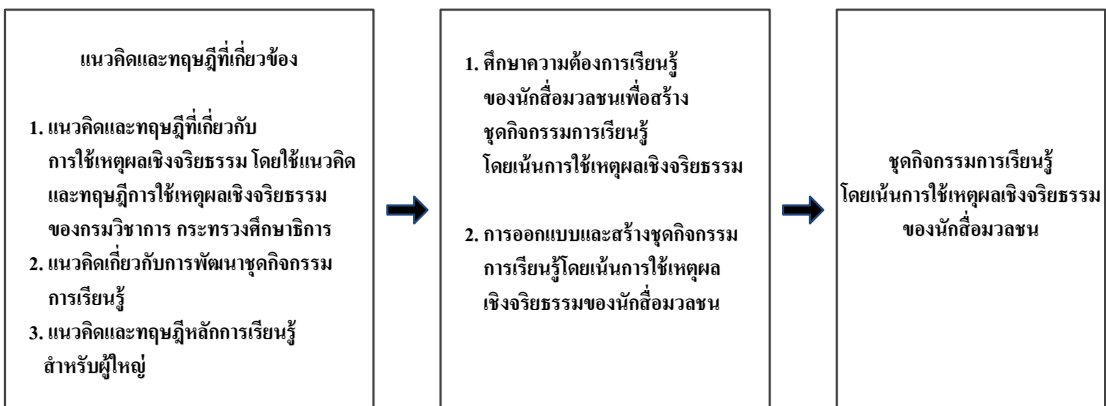
2. ประสบการณ์ (Experience) บุคคลเมื่อมีอายุมากขึ้นก็ยังมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่แต่ละคนได้รับจะเสมือนแหล่งทรัพยากรมหาศาลของการเรียนรู้ และจะสามารถรองรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง การเรียนรู้ที่เหมาะสมจึงควรเป็นการเรียนรู้ที่ใช้ประโยชน์จากประสบการณ์เดิม ซึ่งผู้ใหญ่สามารถนำประสบการณ์ของตนมาเป็นแหล่งความรู้แลกเปลี่ยนกับผู้อื่นได้ และจะเกิดกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันจากการใช้ประสบการณ์

3. ความพร้อมที่จะเรียนรู้ (Readiness to Learn) ผู้ใหญ่พร้อมที่จะเรียนรู้ เมื่อเห็นว่าสิ่งที่เรียนไปนั้นมีความหมายและมีความจำเป็นต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมของผู้ใหญ่ เนื่องจากว่าผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีหน้าที่การงานมีบทบาทในสังคมและพร้อมที่จะเรียนรู้เสมอ ถ้าหากสิ่งนั้นมีประโยชน์ต่อตนเอง

4. เป้าหมายในการเรียนรู้ (Orientation to Learning) เป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีความแตกต่างจากของเด็ก เนื่องจากผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีหน้าที่บทบาทสถานภาพทางสังคม การเรียนรู้ของผู้ใหญ่จึงเป็นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที จึงเป็นการเรียนรู้เพื่อนำไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นเป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่จะเกิดผลทันที (Immediacy) คือเป็นการเรียนรู้ในลักษณะของเนื้อหาที่ยืดปัญหาเป็นศูนย์กลาง หรือปัญหาในชีวิตประจำวันเป็นสำคัญ (Problem-centered)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักส้อมวลชน มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research Design) แบบ The One-Group Posttest-Only Design โดยการสร้างสิ่งทดลอง (Treatment) คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยที่ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการเรียนรู้สำหรับนักสื่อสารมวลชนเพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการเรียนรู้สำหรับนักสื่อสารมวลชนเพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การสร้างชุดกิจกรรม และหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ (Andragogy) เพื่อทราบความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่มีความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างจากเด็ก โดยผู้ใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้เมื่อเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ (วิกิร ตันทวุฑโฒ, 2535, หน้า 195) สามารถนำมาแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้และมีความจำเป็นต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคมของตน เนื่องจากว่าผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีหน้าที่การงาน ความต้องการในการเรียนรู้จึงมีความสำคัญมากกับผู้เรียนที่เป็นวัยผู้ใหญ่ โดยการศึกษาความต้องการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมี โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. จากการศึกษาหนังสือ ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชนที่ยึดเป็นหลักและแนวทางในการประพฤติปฏิบัติทำหน้าที่สื่อสารมวลชน โดยผู้วิจัยศึกษาหนังสือ ตำรา และเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รวบรวมเอาสาระประเด็นเกี่ยวกับจริยธรรมที่นักสื่อสารมวลชนจำเป็นต้องมีในการทำหน้าที่ในเอกสารดังกล่าว มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ประเด็นทางจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่ใช้ศึกษาประเด็นจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน

ลำดับ	ชื่อผู้แต่ง	ปี พ.ศ. ที่แต่ง	ชื่อเรื่อง
1	รัตนวดี นาควนิช	2551	การรุกร้าสิทธิของบุคคลในดวงวงบันเทิงที่ปรากฏทางสื่อมวลชน
2	มาลี บุญศิริพันธ์	2556	วารสารศาสตร์เบื้องต้น: ปรัชญาและแนวคิด
3	ศูนย์ศึกษานโยบายการสื่อสาร สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2557	จริยธรรมสื่อมวลชนในภูมิภาคอาเซียน
4	ศิริวรรณ อนันต์โท	2558	จริยธรรมในวิชาชีพสื่อสารมวลชน: การศึกษาในประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน
5	หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	2558	มคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตร หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ ฉบับปรับปรุงปี 2559
6	McQuail	2010	McQuail's mass communication theory.
7	UNESCO และ IFJ	2012	The first ever World Press Freedom Day celebrated in Myanmar and Lao PDR

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าระดับการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามลักษณะโครงสร้างของวัฒนธรรมในสังคมไทย ชลวิทย์ เชื้อหอม (2542, หน้า 3) ที่ระบุว่ากรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดระดับสูงต่ำของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ 4 ระดับ ดังนี้

2.1 ระดับที่ 1 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการได้รับผลประโยชน์บางประการของตนเองเป็นใหญ่ หมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

2.2 ระดับที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการให้ผู้อื่นในสังคมแคบ ๆ ได้รับผลประโยชน์ เช่น เพื่อญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท ซึ่งหมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของผู้ใกล้ชิด เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน ฯลฯ

2.3 ระดับที่ 3 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชน สังคม ประเทศชาติ

2.4 ระดับที่ 4 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการเพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นอุดมคติ หรือ อุดมการณ์ในจิตใจ ทำความดีเพื่อความดี ซึ่งหมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ในจิตใจ หรือที่เรียกว่าทำความดี เพราะอยากทำหรือทำความดีเพื่อความดี

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษามวลชน

ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาความต้องการเรียนรู้ของนักศึกษามวลชนเพื่อมาสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอันเป็นผลจากขั้นตอนที่ 1 มาออกแบบเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษามวลชน ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้ สารสำคัญในการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ การประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม ที่ใช้พัฒนาจริยธรรมนักศึกษามวลชน ใช้การแบ่งระดับพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 4 ระดับ ภายใต้หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) แล้วจึงนำกรอบการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวนี้มาออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษามวลชน

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาระดับพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมาเป็นกรอบและแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษามวลชน โดยอาศัยพื้นฐานทางทฤษฎีของ Kohlberg (1976) ที่เชื่อว่า ระดับพัฒนาการใช้เหตุผลทางจริยธรรมจะพัฒนาจากขั้นที่หนึ่งผ่านแต่ละขั้นขึ้นไปเรื่อย ๆ ไปจนถึงขั้นสุดท้าย บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไป จะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมากุศลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะถูกใช้น้อยลงทุกทีจนถูกทิ้งไปในที่สุด นอกจากนั้นมนุษย์ทุกคนก็ไม่จำเป็นต้องพัฒนาทางจริยธรรม ไปถึงขั้นสุดท้ายแต่อาจจะหยุดชะงักที่ขั้นใดขั้นหนึ่งก็ได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักศึกษามวลชนให้พัฒนาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับ 3 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชน สังคม ประเทศชาติ

โดยการพัฒนาชุดกิจกรรมที่ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนใช้กับ ผู้เรียน ชุดกิจกรรมสำหรับผู้สอนเป็นชุดสำหรับผู้สอนใช้เป็นผู้สอนใช้เป็นคู่มือของผู้สอน พร้อมทั้งจะนำไปใช้สอนให้ผู้เรียนเกิดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้สอนจะเป็นผู้ดำเนินการควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด ส่วนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยมีผู้สอนดูแลให้คำแนะนำ นอกจากนี้แล้วผู้สอนมีหน้าที่จัดอุปกรณ์ประกอบกิจกรรมให้ผู้เรียน และคอยให้

คำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัย ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นเพียงที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีความรู้ตรงตามที่ต้องการ (บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2542, หน้า 91) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ (สุดารัตน์ ไผ่พงศาวงศ์, 2543, หน้า 52) ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้จนบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลของการเรียนรู้ได้ โดยการรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดการเรียนรู้นั้นได้มาจากความรู้ที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ซึ่งเนื้อหามีความตรงและชัดเจนที่สื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ผู้สอนอยากให้เกิดขึ้น (Kotler and Miriam, 1972, p. 3) ซึ่งในการออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นที่ความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยปราศจากความวิตกกังวล และมีการคำนึงถึงพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์เดิมที่ไม่เท่ากันของผู้เรียนแต่ละคน โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วย สารสำคัญในการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ การประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม โดยเน้นการฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงโดยใช้สื่อจากชุดกิจกรรม ผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะและคอยกระตุ้น หรือเสริมแรงให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อเอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Duane, 1975, p. 140)

ผลการวิจัย

จากการออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับสื่อมวลชนได้ผลการสร้างชุดกิจกรรมที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาความรู้พื้นฐานจริยธรรม กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อคนรอบข้าง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อสังคม และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 การสรุปสะท้อนคิด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1. **ขั้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้** เป็นการสร้างบรรยากาศ ความสนิทสนม ความคุ้นเคยที่เป็นกันเอง ให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กล้าแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างเต็มที่ มีอิสระในการแสดงออก เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนแนะนำตนเอง ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน และแจกแบบทดสอบความรู้ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

2. **ขั้นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 4 กิจกรรม

2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1: การพัฒนาความรู้พื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน เป็นกิจกรรมการพัฒนาความรู้ด้านจริยธรรมของนักสื่อมวลชน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเริ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม ซึ่งลักษณะของกิจกรรมเป็นการบรรยาย เนื้อหาการบรรยายเป็นการทบทวนและเพิ่มเติมความรู้พื้นฐานให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในจริยธรรมของนักสื่อมวลชน ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของนักสื่อมวลชน การประพฤติปฏิบัติตนในการทำหน้าที่ และระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชนมีการแจกเอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง Ethics In Professional Media และแบบบันทึกอนุทินการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน และร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซักถามระหว่างวิทยากรและผู้เรียนใช้ระยะเวลาประมาณ 1.30 ชั่วโมง

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2: การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อคนรอบข้าง เป็นกิจกรรมที่พัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่ 2 ของนักสื่อมวลชน คือการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการให้ผู้อื่นในสังคมแคบ ๆ ในดวงของนักสื่อมวลชนให้ได้รับผลประโยชน์ เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท ซึ่งหมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด

เพื่อผลประโยชน์ของผู้ใกล้ชิด โดยบุคคลจะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการของตนเองและบุคคลที่อยู่รอบข้าง เพื่อการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มสังคมรอบข้าง ที่ประกอบอาชีพสื่อมวลชนด้วยกัน โดยลักษณะของกิจกรรมเป็นการแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5-6 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม เพื่อคอยควบคุมการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มและคอยจัดบันทึกข้อมูลลงบนกระดานพลิกชาร์ต (Flip Chart) แจกเอกสารกรณีศึกษาที่ 1 เรื่อง “กองปราบบุกรวบ บอย ยูนิตี้ หน้าศาล” เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น สถานการณ์ทางจริยธรรมใน 5 ด้าน ได้แก่ ความเสียสละ (Sacrifice) ความซื่อสัตย์สุจริต (Probity) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความยุติธรรม (Impartiality) และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (Common Interest) ซึ่งเป็นประเด็นจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชนที่ผู้วิจัยศึกษาความต้องการเรียนรู้สำหรับนักสื่อมวลชนเพื่อสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นตอนที่ 1 โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการให้ผู้อื่นในสังคมแคบ ๆ ได้รับผลประโยชน์เป็นการกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์ของผู้ใกล้ชิด ให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อสรุปความสำคัญในเนื้อหาสาระที่กำหนดให้และมีการจัดบันทึกลงบนกระดานพลิกชาร์ต (Flip Chart) เพื่อเตรียมพร้อมในการนำเสนอ และให้ผู้เรียนในกลุ่มทุกคนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ลงในแบบบันทึกอนุทินการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3: การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อสังคม เป็นกิจกรรมที่พัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ระดับที่ 3 ของนักสื่อมวลชน คือการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ยึดหลักการเพื่อผลประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชน สังคม ประเทศชาติ โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมของนักอาชีพสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด โดยขั้นนี้จะแสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหน้าที่ของสังคม ซึ่งบุคคลรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของเขาในฐานะเป็นนักสื่อมวลชน จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้หรือคาดหมายไว้ บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคมนักสื่อมวลชน ถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัวผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม ในอาชีพสื่อมวลชน ลักษณะของกิจกรรมเป็นการแบ่งโดยใช้กลุ่มเดิม เนื่องจากว่ามีประธานและเลขานุการกลุ่มอยู่แล้ว และเพื่อความต่อเนื่องจากการดำเนินแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งผู้เรียนได้เกิดความคุ้นเคย สนับสนุนกันแล้วในการอภิปรายปัญหาสถานการณ์ทางด้านจริยธรรมเกิดความกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มีการแจกเอกสารกรณีศึกษาที่ 2 เรื่อง “งานเข้า นิชคาร์กรุ๊ป DSI บุกยึด ลัมโบกินี เฟอร์รารี 60 คัน” เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น สถานการณ์ทางจริยธรรมใน 5 ด้าน ได้แก่ ความเสียสละ (Sacrifice) ความซื่อสัตย์สุจริต (Probity) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความยุติธรรม (Impartiality) และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (Common Interest) ให้ผู้เรียนอภิปรายร่วมกันเพื่อสรุปความสำคัญในเนื้อหาสาระที่กำหนดให้และมีการจัดบันทึกลงบนกระดานพลิกชาร์ต (Flip Chart) เพื่อเตรียมพร้อมในการนำเสนอ และให้ผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 ลงในแบบบันทึกอนุทินการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับอาชีพสื่อมวลชน ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4: การสรุปสะท้อนคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้มีโอกาสนำเอาประสบการณ์การเรียนรู้เดิมและประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ที่ได้จากขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาความรู้พื้นฐานจริยธรรม ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อคนรอบข้าง และขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อสังคม มาสรุปเนื้อหาสาระและใจความสำคัญ และสะท้อนความคิดของผู้เรียน ลักษณะของกิจกรรมให้ผู้เรียนออกมานำเสนอผลงานที่วิเคราะห์สถานการณ์ทางจริยธรรมสื่อมวลชนกรณีศึกษาทั้ง 2 กรณีศึกษา โดยนำเสนอถึงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อคนรอบข้างและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อสังคมใน

ประเด็นความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม โดยใช้เวลาในการนำเสนอกลุ่มละ 15 นาที แล้วอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ในความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม วิทยากรสรุปผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่มโดยเน้นย้ำถึงประเด็นจริยธรรมความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมที่สื่อมวลชนต้องยึดถือเป็นแนวทางในการทำงาน และให้ผู้เรียนทุกคนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 กิจกรรม ลงในแบบบันทึกอนุทินการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

3. ขั้นการประเมินหลังการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน โดยประเมินผลการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม วิธีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การเรียนรู้ในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน โดยแจกแบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนักสื่อมวลชน เพื่อฝึกให้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม แบบสอบถามวิธีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน เพื่อเป็นการสอบถามถึงวิธีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน แบบบันทึกอนุทินการเรียนรู้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน โดยเป็นการเขียนบรรยายความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน ได้เรียนรู้อะไรบ้าง และคิดเห็นอย่างไรโดยบูรณาการความรู้เก่าและความรู้ใหม่ ประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ ที่ได้เรียนรู้มาในด้านความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน เพื่อวัดผลการเรียนรู้การใช้ชุดกิจกรรม ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านไป 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนประเมินผลจากแบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน โดยมีสถานการณ์จำลองทางจริยธรรมในด้านความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งให้ตอบคำถามโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการเลือกที่จะกระทำ หรือ เลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้น ๆ โดยให้ผู้ตอบได้มีอิสระเสรีในการตอบ เพื่อวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับนักสื่อมวลชน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักสื่อมวลชนที่นักวิจัยสร้างขึ้นควรมีการศึกษาประเด็นจริยธรรมในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักสื่อมวลชนในประเด็นอื่นบ้าง เช่น ความสามัคคี ความอดทน การรักษาความลับ ที่นอกเหนือจาก 5 ด้านที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชลวิทย์ เชื้อหอม. (2542). *การศึกษาเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม ในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญแก้ว ควรหาเวช. (2542). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนวดี นาควานิช. (2551). *การรูล้ำลิทธิของบุคคลในแวดวงบันเทิงที่ปรากฏทางสื่อมวลชน*.

กรุงเทพฯ: มูลนิธิดำรงชัยธรรม.

วิกร ตัณฑวุฑฒ. (2535). *หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี. (2556). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ อนันต์โท. (2555.). *การพัฒนาแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมของสื่อมวลชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สุดารัตน์ ไผ่พงศาวงศ์. (2543). *การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA MODEL เรื่องเส้นขนานและความคล้าย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปรียญฐานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2555). *จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

Duane, J. E. (1975). *Individualized Instruction-Programs and Materials*. New Jersey: Educational Technology Publications.

Good, C. V. (1973). *Dictionary of Educational*. New York : Mc Graw-Hill. Book Company Inc.

Knowles, M. S. (1978). *The Adult Learning: A Neglected Species* (2nd ed.) Houston: Gulf Publishing.

Kohlberg, L. (1976). *Moral Stage and Moralization: The Cognitive Development Approach in Moral Development and Behavior*. New York: Holt Rinehart and Winston.

Kotler, P., & Miriam, K. (1972). *Introduction to Learning Package*. n.p.